

Sygn. akt III RC 129/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim - Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym : Przewodniczący : SSR Robert Kłosowski

Protokolant : sekr. sądowy Joanna Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2017 roku w Lidzbarku Warmińskim

na rozprawie sprawy z powództwa T. B.

przeciwko małoletnim pozwanym H. B. i S. B. reprezentowanych przez przedstawicielkę ustawową E. B. o obniżenie alimentów

oraz z powództwa wzajemnego małoletnich S. B. i H. B. reprezentowanych przez przedstawicielkę ustawową E. B.

przeciwko T. B.

o podwyższenie alimentów

ORZEKA

I. oddala powództwo T. B. przeciwko małoletnim pozwanym S. B. i H. B. o obniżenie alimentów,

II. oddala powództwo wzajemne małoletnich powodów S. B. i H. B. przeciwko pozwanemu T. B. o podwyższenie alimentów

III. koszty procesu między stronami wzajemnie znosi,

IV. odstępuje od obciążania pozwanego wzajemnego T. B. kosztami sądowymi wynikającymi z powództwa wzajemnego, których powodowie wzajemni nie mieli obowiązku uiścić,

/-SSR Robert Kłosowski -/

Sygn. akt III RC 129/16

UZASADNIENIE

T. B. wniósł pozew o obniżenie alimentów zasądzonych na rzecz małoletnich S. B. i H. B. wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 6 marca 2014 r. (sygn. Akt VI RC 1603/12) z kwoty po 500 złotych miesięcznie do kwoty po 350 złotych miesięcznie na rzecz S. B. i z kwoty po 300 złotych miesięcznie do kwoty po 200 złotych miesięcznie na rzecz H. B..

W uzasadnieniu powód wskazał, iż od czasu daty wydania orzeczenia o rozwodzie przez Sąd Okręgowy jego sytuacja materialna uległa pogorszeniu. W pierwszej kolejności w wyniku podziału majątku wspólnego został on obciążony obowiązkiem jednorazowej spłaty na rzecz byłej żony. Z tego powodu powód zmuszony był zaciągnąć pożyczkę, którą obecnie spłaca. Dochód jaki uzyskuje T. B. wynosi 1478 złotych miesięcznie, a z racji pogorszenia się stanu zdrowia nie ma on możliwości uzyskania dodatkowych dochodów. Stąd też po odliczeniu wydatków na życie i alimenty pozostaje mu kwota 1100 złotych. Dochody powoda są znacznie niższe niż kwoty jakie uzyskuje matka małoletnich pozwanych z

programu 500 + oraz pomocy społecznej. E. B., tj. matka małoletnich powodów otrzymuje również środki finansowe z różnych fundacji na leczenie i rehabilitację niepełnosprawnego S. B.. Środki te w ocenie powoda zabezpieczają całość kosztów utrzymania małoletniego pozwanego. Na koniec powód podkreślił, iż do wytoczenia przedmiotowego powództwa zmusza go wyłącznie ciężka sytuacja materialna, zaś w przypadku poprawy jego sytuacji sam wystąpi o podwyższenie alimentów.

E. B. działając w imieniu małoletnich pozwanych wniosła o oddalenia powództwa w całości wnosząc równocześnie przeciwko powodowi (pozanemu wzajemnemu) T. B. pozew o podwyższenie alimentów zasądzonych na rzecz małoletniego H. B. wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 6 marca 2014 r. (sygn. Akt VI RC 1603/12) z kwoty po 300 złotych miesięcznie do kwoty po 400 złotych miesięcznie.

W uzasadnieniu przedstawicielka ustawowa małoletnich pozwanych (powoda wzajemnego) wskazała, iż rozliczenia majątkowe rodziców małoletnich związane z podziałem majątku wspólnego nie mogą mieć wpływu na wysokość alimentów na rzecz dzieci. W wyniku podziału majątku wspólnego powód rzeczywiście został zobowiązany do spłaty na rzecz byłej żony, ale jednocześnie stał się wyłącznym właścicielem majątku, który wcześniej posiadał wspólnie. Istotną okolicznością jest również to, iż powód właściwie nie zajmuje się dziećmi. Ustalone kontakty realizuje właściwie wyłącznie z młodszym synem H.. Zgodnie zaś z art. 135 §2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (dalej krio) obowiązek alimentacyjny rodziców względem dzieci obejmuje nie tylko finansowanie kosztów utrzymania małoletnich, ale również osobiste starania o wychowanie i utrzymanie. W konsekwencji strona sprawująca w większym zakresie osobistą pieczę nad dzieckiem winna ponosić proporcjonalnie mniejsze obciążenie finansowania kosztów utrzymania i wychowania dziecka. E. B. zaprzeczyła również, aby otrzymywane przez nią środki z różnych fundacji zaspokajały w całości potrzeby syna. Wskazała, iż rzeczywiście na subkoncie syna znajduje się kwota 14 037,83 złotych, to jednak środki te są przeznaczone na diagnostykę, leczenie i rehabilitację małoletniego. Istotne są zwłaszcza koszty rehabilitacji. Małoletni w 2017 r. ma uczestniczyć w dwóch turnusach rehabilitacyjnych których koszt wynosi odpowiednio 5 900 i 6 100 złotych. Turnusy te są jedynie częściowo refinansowane ze środków NFZ w kwocie ok. 3000 złotych z jednego turnusu. S. potrzebuje również nowego wózka, którego koszt wynosi kwotę ok. 12 000 złotych. Nadto jak wskazała matka pozwanych uzyskiwana pomoc finansowa ze strony fundacji nie może zwalniać powoda z obowiązku alimentowania syna. W dalszej części uzasadnienie odpowiedzi na pozew – powództwa wzajemnego E. B. przedstawicielka ustawowa małoletnich S. i H. B. przedstawiła szczegółową analizę posiadanych dochodów oraz wydatków i potrzeb małoletnich. Wskazała również, iż poza kwotą alimentów T. B. nie uczestniczy w kosztach utrzymania małoletnich.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (pozwany wzajemny) T. B. i E. B., matka małoletnich pozwanych (powoda wzajemnego) zawarli związek małżeński w dniu 5 lipca 2003 r. w O.. Ze związku tego strony posiadają dwójkę dzieci : S. B. ur. (...) w O. i H. B. ur. (...) w O..

/dowód : odpisy skrócone : aktu małżeństwa oraz aktu urodzenia k. 7 - 9 akt VI RC 1603/12/

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 6 marca 2014 r. (sygn. Akt VI RC 1603/12) małżeństwo T. B. i E. B. zostało rozwiązane przez rozwód z winy obu stron. W wyroku tym Sąd zobowiązał powoda (pozanego wzajemnego) T. B. do płacenia alimentów w kwocie po 500 złotych miesięcznie na rzecz małoletniego S. B. oraz kwoty po 300 złotych na rzecz małoletniego H. B.. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego Białymstoku z dnia 7 listopada 2014 r. w sprawie I Aca 454/14 zmieniono wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie jedynie w zakresie orzeczenia o winie za rozkład pożycia ustalając, iż rozwód nastąpił z winy E. B..

/ dowód : wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie k. 473 akt VI RC 1603/12, wyrok Sadu Apelacyjnego w Białymstoku k. 566 akt VI RC 1603/12/

W chwili orzekania przez Sąd o wysokości alimentów na rzecz małoletniego S. B. małoletni miał 10 lat. Od urodzenia małoletni cierpi na mózgowo porażenie dziecięce, spastyczne czterokończynowe. S. rozpoznaje miejsca i osoby, nie

potrafi jednak rozmawiać, porozumiewać się. Okazuje emocje : radość gdy coś go cieszy, jeżeli się złości, to płacze. Jest dzieckiem leżącym, nie potrafi siedzieć, nie potrafi chodzić, nie mówi. Wymaga karmienia. W okresie trwania postępowania rozwodowego małoletni karmiony był łyżką. Nie potrafi korzystać z toalety, jest pampersowany, nie potrafi się sam ubrać.

Małoletni H. B. w chwili orzekania o alimentach miał 8 lat i chodził do drugiej klasy szkoły podstawowej. Małoletni jest dzieckiem zdrowym, miał jedynie wadę postawy, w związku z czym wskazana jest jego rehabilitacja, w tym zwłaszcza zajęcia na basenie. Małoletni H. chodził dodatkowo w 2014 r. na zajęcia karate, których koszt wynosił kwotę ok. 60 złotych miesięcznie.

E. B. przedstawicielka ustawowa małoletnich pozwanych (powoda wzajemnego) w czasie orzekania rozwodu nie pracowała zajmując się opieką nad niepełnoprawnym synem. Uzyskiwała z tytułu zasiłku opiekuńczego łącznie z zasiłkiem rehabilitacyjnym i rodzinnym kwotę ok. 1260 złotych miesięcznie. E. B. uzyskiwała również na syna S. wsparcie ze strony fundacji i indywidualnych darczyńców W 2013 r. ze strony fundacji (...) (...)” uzyskała kwotę 29 294,81 złotych. Matka małoletnich pozwanych zamieszkiwała wspólnie z dziećmi w wynajmowanej stacji ponosząc opłatę w wysokości około 1000 złotych miesięcznie.

Powód T. B. w czasie orzekania rozwodu mieszkał we mieszkaniu, które wtedy jeszcze stanowiło współwłasność małżonków. Ponościł opłaty podatek od nieruchomości, prąd 130-140 złotych, gaz ok. 50 złotych miesięcznie. Na ogrzanie na sezon T. B. potrzebował ok. 3 ton węgla. Cena tony wynosiła wówczas ok. 600 złotych. Powód zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w O. uzyskując dochód w wysokości 1700-1800 złotych netto. Powód chorował na zwyrodnienie kręgosłupa.

/ dowód : kopia zaświadczenie lekarskiego k. 10, 82, przesłuchanie stron k. 90-92, przesłuchanie stron k. 414-415 akt sprawy VI RC 1603/12/

Małoletni S. B. ma obecnie 12 lat. Jego stan zdrowia w ostatnim okresie uległ pogorszeniu. Małoletni żywiony jest obecnie pozajelitowo. Nie może być karmiony jak wcześniej doustnie, albowiem krztusi się, nie zjada posiłków, nie gryzie. Matka małoletniego uzyskiwała od dietetyka rozpisane zasady i terminy żywienia syna. Małoletni ma mieć podawane specjalne, płynne posiłki co 2 godziny. W nocy nie trzeba dawać mu posiłków. Płynne posiłki przygotowywane są przez matkę i są przez nią podawane rurką z użyciem strzykawki bezpośrednio do żołądka przez dziurkę w brzuchu. E. B. nadal wykupuje dla syna zabiegi rehabilitacyjne i turnusy rehabilitacyjne. Nadal zabiega i korzysta ze wsparcia różnego rodzaju fundacji. Powód nie kontaktuje się z małoletnim, nie zabiera go do siebie lub na spacer, nie uczestniczy w opiece nad małoletnim S..

Małoletni H. ma obecnie 10 i uczy się w 4 klasie szkoły podstawowej. Małoletni chodzi na dodatkowe zajęcia z języka angielskiego, opłata miesięczna wynosi 120zł. Chodzi również na dodatkowe zajęcia z badmintonu, koszt zajęć to kwota 20zł miesięcznie. W związku z wadą postawy, potrzeba wzmocnienia mięśni małoletni H. ma zalecenia, żeby korzystać z basenu. Powód regularnie kontaktuje się z synem H. i zabiera go do swojego mieszkania w terminach wskazanych w wyroku rozwodowym.

E. B. matka małoletnich pozwanych (powoda wzajemnego) nadal opiekuje się niepełnosprawnym synem. Wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 1300 złotych. Łącznie z zasiłkami rodzinnym i rehabilitacyjnym uzyskuje miesięcznie kwotę ok. 1811 złotych. Nadal wspólnie z dziećmi zamieszkuje w wynajmowanej stacji. Łączny koszt wynajmu wraz z opłatami wynosi ok. 1100 złotych. Matka małoletnich nie pozostaje z nikim w związku. Alimenty w łącznej kwocie 800 złotych są płacone sukcesywnie przez powoda.

T. B. zamieszkuje nadal w mieszkaniu, które uprzednio stanowiło współwłasność małżonków. Obecnie po dokonanych podziale majątku wspólnego mieszkanie to stanowi wyłączną własność powoda. W postanowieniu o podziale majątku wspólnego powód został zobowiązany do spłaty byłej żony w kwocie 7000 złotych. T. B. dokonał spłaty na jesieni 2016 r. Celem dokonania spłaty powód zaciągnął pożyczkę w kwocie 7000 złotych. Obecnie do spłaty pozostaje kwota ok. 6000 złotych. Opłaty związane z korzystaniem z mieszkania są podobne do opłat jakie powód ponosił w 2014 r.

z wyjątkiem kosztów ogrzewania mieszkania. Koszt zakupu tony węgla obecnie wynosi ok. 800 złotych. T. B. nadal pracuje jako elektryk w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w O. uzyskując dochód w wysokości 2000 złotych netto. Powód nadal choruje na zwyrodnienie kręgosłupa. W 2016 r. powód przeszedł wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. Przez okres 10 dni przebywał w szpitalu. Obecnie ma zalecenia unikania stresów, nerwów, wzbogacenie diety w magnez i korzystanie z basenu.

/ dowód : karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 5, zlecenie wykonania zabiegu k. 11-12, decyzja w sprawie wysokości podatku k. 27-28, przesłuchanie stron k. 90-92/

Sąd zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie Sąd oparł na przedłożonych do akt sprawy dokumentach, których forma i treść nie budziła najmniejszych zastrzeżeń. Dokumenty te nie były również kwestionowane przez strony. Należy wskazać, iż zasadniczo stan faktyczny niniejszej sprawy nie budził więc wątpliwości.

Uwagi dotyczące oceny zasadności powództwa A. W. na tle ustalonego stanu faktycznego rozpocząć należy od stwierdzenia, iż obowiązek dostarczania środków utrzymania i wychowania dziecka, które nie jest się w stanie utrzymać samodzielnie, zgodnie z art. 133 krio obciąża rodziców tego dziecka. Rodzice dziecka są więc obowiązani wspólnie do przyczyniania się do zaspokajania potrzeb dziecka, przy czym obowiązek ten ciąży również na tym z rodziców z którym dziecko na co dzień przebywa.

Natomiast zgodnie z art. 135 § 1 krio zakres świadczeń alimentacyjnych zależy z jednej strony od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz z drugiej strony od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Brzmienie art. 135 § 1 krio wskazuje więc, iż każdorazowo zakres świadczeń alimentacyjnych ograniczony jest z jednej strony potrzebami uprawnionego, a z drugiej strony możliwościami zarobkowymi zobowiązanego. Obowiązek alimentacyjny zgodnie z art. 135 § 2 krio może być w całości lub też w części realizowany osobistych staraniach w utrzymanie i wychowanie małoletniego. W takim przypadku świadczenie pozostałych osób zobowiązanych (w niniejszej sprawie powoda) polega na pokrywaniu w części lub całości kosztów utrzymania i wychowania uprawnionego.

Należy również dodać, iż z mocy art. 135 § 3 krio na zakres świadczeń alimentacyjnych nie wpływają :

- świadczenia z pomocy społecznej lub funduszu alimentacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- świadczenia, wydatki i inne środki finansowe związane z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej,
- świadczenie wychowawcze, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tzw. 500+)
- świadczenia rodzinne, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 114, z późn. zm.

Z kolei zgodnie z art. 138 krio można żądać zmiany wysokości zasądzonych alimentów w przypadku zmiany stosunków między stronami. Zatem podstawą powództwa określonego w art. 138 krio może być tylko taka zmiana stosunków, która nastąpiła nie wcześniej niż wydaniu prawomocnego wyroku zasądzającego alimenty i jest na tyle istotna, że wpływa na wysokość zasądzonych alimentów.

Dokonując analizy zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego z uwzględnieniem powyższych wskazań zauważyć należy, iż w ocenie Sądu niewątpliwie doszło do zmiany sytuacji osobistej i majątkowej każdej ze stron niniejszego postępowania, aczkolwiek zmiany te nie były na tyle istotne, aby uzasadniać zmianę istniejącego obowiązku alimentacyjnego.

Sytuacja materialna i osobista powoda (pозwanego wzajemnego) uległa w ocenie Sądu niewielkim zmianom. Nadal zatrudniony jest on jako elektryk w tym samym zakładzie pracy, zaś jego dochód (jaki wskazał podczas przesłuchania – ok. 2000 złotych netto) jest nieznacznie większy niż w 2014 r. W następstwie dokonanego podziału majątku wspólnego powód stał się wyłącznym właścicielem mieszkania z obowiązkiem spłaty byłej żony w kwocie 7000 złotych. Zdaniem Sądu zmiana ta nie wpływa na wysokość obowiązku alimentacyjnego powoda. Pewnemu uszczupleniu majątku T. B. (obowiązek spłaty byłej żony) towarzyszyło bowiem jednoczesne przysporzenie w postaci uzyskania wyłącznego prawa do własności nieruchomości. Należy wskazać, iż Sąd dostrzega, iż przy ocenie wpływu podziału majątku wspólnego na sytuację osoby zobowiązanej mieć należy na względzie nie tylko zmianę stosunków własnościowych, lecz również zmiany w zakresie faktycznej możliwości dysponowania majątkiem, możliwości czerpania korzyści i jego ewentualnego upłynnienia. W przypadku powoda i posiadanej przez niego nieruchomości możliwości te nie są wielkie. Z drugiej jednak strony dokonany podział majątku wspólnego i uzyskanie wyłącznej własności mieszkania nie naraża powoda na koszty związane z koniecznością wynajmowania mieszkania. Koszty te, na co wskazuje przykład pozwanych i ich matki, nie są małe i wynoszą ok. 400 złotych miesięcznie (sam czynsz za najem). Patrząc z tego punktu widzenia spłata E. B. będzie dla powoda korzystniejsza niż samodzielne wynajmowanie mieszkania. Koszt spłaty matki pozwanych stanowi bowiem równowartość ok. 1,5 rocznej opłaty za wynajem mieszkania. Analizując z kolei stan zdrowia powoda stwierdzić należy, iż uległ on pewnemu pogorszeniu. Powód nadal cierpi na zwyrodnienie kręgosłupa, która to dolegliwość zaistniała już w 2012 r., a więc jeszcze przed orzeczeniem rozwodowym. W 2016 r. powód przeszedł wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, co skutkowało koniecznością unikania stresów, sytuacji nerwowych oraz wzbogacenie diety w magnez. Powód ma zalecenia korzystania z basenu, analogicznie jak w przypadku zwyrodnienia kręgosłupa. Ma możliwość świadczenia pracy. W ocenie Sądu sytuacja majątkowa, osobista oraz możliwości zarobkowe powoda pozostają więc na niewiele niższym poziomie jak w czasie orzekania rozwodu.

W zakresie usprawiedliwionych potrzeb małoletniego S. B. stwierdzić należy, iż w ocenie Sądu od czasu ostatniego orzeczenia określającego wysokość alimentów potrzeby te wzrosły. Małoletni nadal wymaga stałej opieki. Z racji wzrostu, pogorszenia stanu zdrowia wymaga on więcej osobistych starań związanych ze sprawowaną opieką niż w 2014 r. Dziecko jest całkowicie niesamodzielne i wymaga opieki oraz pomocy we właściwie wszystkich jego życia. Oczywistym jest, iż z uwagi na wzrost np. wagi dziecka, taka opieka wymaga więcej wysiłku. Najistotniejszą zmianą jaka zaszła w ciągu ostatnich dwu lat jest jednak zmiana zasad żywienia małoletniego na żywienie pozajelitowe. Zmiana ta powoduje, iż matka małoletniego obarczona jest dodatkowymi obowiązkami związanym z przygotowaniem płynnego posiłku i jego aplikowaniem, co dwie godziny. Wymaga to praktycznie całkowitego poświęcenie swojego czasu opiece nad małoletnim. Co należy podkreślić, osobiste starania w zakresie opieki nad małoletnim wnosi wyłącznie matka małoletnich pozwanych, gdyż powód nie kontaktuje się i nie zabiera syna do siebie.

W zakresie usprawiedliwionych potrzeb małoletniego S. B. stwierdzić należy, iż w ocenie Sądu od czasu ostatniego orzeczenia określającego wysokość alimentów potrzeby małoletniego nieznacznie wzrosły. Od ostatniego orzeczenia minął niedługi okres czasu, małoletni nadal uczęszcza do szkoły podstawowej. Pewnemu zwiększeniu uległy koszty związane z dodatkowymi zajęciami małoletniego, albowiem obecnie dodatkowo uczęszcza on na zajęcia z języka angielskiego. Dziecko nadal ma zalecenia korzystania z basenu jak wcześniej.

Analizując sytuację osobistą i materialną matki małoletnich pozwanych stwierdzić należy, iż sytuacja ta, aczkolwiek trudna z uwagi na stan zdrowia małoletniego S. i konieczność sprawowania nad nim opieki, w zakresie uzyskiwanych środków uległa pewnej poprawie. Wymieniona uzyskuje obecnie wyższe o ok. 550 złotych (łącznie zasiłek opiekuńczy, rodzinny i rehabilitacyjny). Są to jednak świadczenia o jakich mowa w art. 135 § 3 krio, a zatem, tym bardziej, nie może uzasadniać zmniejszenia obowiązków alimentacyjnych wobec pozwanych. Koszt wynajmu stancji z opłatami pozostaje na zbliżonym poziomie. Stan zdrowia matki małoletnich pozwanych również nie uległ większym zmianom.

Biorąc pod uwagę podniesione powyżej okoliczności Sąd uznał, iż w okresie między ostatnim orzeczeniem dotyczącym wysokości alimentów na rzecz małoletnich pozwanych, a okresem obecnym zaszły niewielkie zmiany, które nie uzasadnia zmiany wysokości zasądzonych alimentów. Pewnemu nieznacznemu pogorszeniu sytuacji osobistej i majątkowej powoda (pозwanego wzajemnego) T. B. towarzyszyła równoczesna zmiana w zakresie wzrostu potrzeb

uprawnionych w tym zwłaszcza potrzeb małoletniego S. w zakresie osobistych starań i obowiązku opieki nad małoletnim. Również podkreślić należy, iż alimenty zasądzone w dotychczasowej wysokości stanowią zdaniem Sądu maksimum możliwości zarobkowych i majątkowych powoda. Stąd też Sąd uznał, iż w obecnej sytuacji brak jest przesłanek zarówno do obniżenia alimentów zasądzonych na rzecz małoletnich S. i H. B., jak i podwyższenia alimentów zasądzonych na małoletniego H. B..

Stąd też Sąd orzekł jak w pkt I i II wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc.

O kosztach sądowych, których powód wzajemny nie miał obowiązku uiścić Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2010 r. Nr 90 poz. 594 z późn. zm.).

SSR Robert Kłosowski/